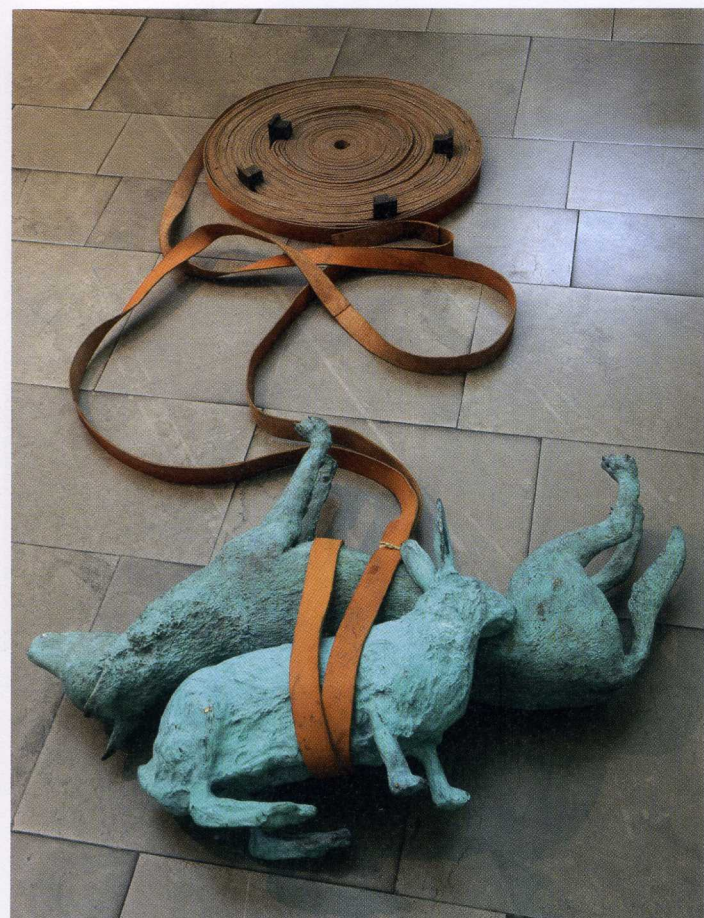

📍 **JOSEPH SEMAH**, *Measurement in time (Then as now one finds that the city of Jerusalem is simultaneously a criticism and a non site)*, 1983, leer, brons, afmetingen variabel, Courtesy Willem Baars Projects

Expo

In de Expo-rubriek bericht Kunstbeeld over bijzondere exposities die deze maand in galleries en musea te zien zijn.

JOSEPH SEMAH, 'TRACING MARTIN HEIDEGGER'S HUT AND PAUL CELAN'S CLOUDS'
5 NOV. (PERFORMANCE MEASUREMENT IN TIME 17.00 UUR) T/M 31 DEC. 2011
 Gemak, Paviljoensgracht 20-24, Den Haag
WWW.GEMAK.ORG

Joseph Semah

DEN HAAG | Achter de werken van Joseph Semah, of dit nu schilderijen, installaties, performances of tekeningen zijn, schuilt altijd een rijke intellectuele wereld.

Semah (1948) verhuisde in zijn vroege jeugd van Bagdad naar Tel Aviv, waar hij elektrotechniek en filosofie studeerde. Begin jaren zeventig reisde hij naar Europa om via Londen, Parijs en Berlijn in Amsterdam te belanden, waar hij nog steeds woont en werkt.

De kunstenaar en denker Semah neemt een uitzonderlijke positie in binnen de beeldende kunst. Zijn werk geldt als controversieel, door de manier waarop hij religieuze afbeeldingen en objecten gebruikt. Bovendien bestudeert hij de kunstgeschiedenis op geheel eigen wijze, sinds hij in Barnett Newmans schilderijen het motief van het joodse gebedskleed herkende. "Ik ben de kunstwereld in het Hebreeuws gaan lezen," zegt hij over zijn methode van exegese. Zijn positie als buitenstaander biedt Semah naar eigen zeggen 'veel vrijheid', maar grootschalige erkenning en waardering van 'de kunstwereld' bleven uit – ook al is zijn werk in indrukwekkende collecties opgenomen. Dat hij sinds dit jaar wordt vertegenwoordigd door Willem Baars Projects ziet hij in dit licht als een gunstige ontwikkeling.

In de tentoonstelling in Gemak staat de opmerkelijke ontmoeting centraal tussen dichter Paul Celan (1920-1970) en filosoof Martin Heidegger (1889-1976) in de zomer van 1967. De heren respecteerden en bewonderden elkaar, wat opmerkelijk is, aangezien Celan ternauwernood de Holocaust had overleefd en Heidegger lid was geweest van de NSDAP. Waarover Celan en Heidegger spraken in en rondom Heideggers beroemde 'hut' in het Zwarte Woud, is niet bekend. Maar uit het gedicht *Todtnauberg*, dat Celan vlak na de ontmoeting schreef, valt wel diens teleurstelling op te maken. Celan had namelijk – tevergeefs – gehoopt dat Heidegger zijn excuses zou aanbieden voor zijn betrokkenheid bij het nationaal-socialisme. De filosoof nam het gedicht echter tevreden in ontvangst en lijstte het in. Celans hint, die hij ook in het gastenboek achterliet, bleef onopgemerkt.

De ontmoeting fascineert Semah: "Waar hebben zij over gesproken? Hoe kan je daar als kunstenaar iets over zeggen? De kunstenaar is een slechte getuige. En in dit geval ben ik een superslechte getuige, want ik was er niet bij. Hoe kan ik toch met hen mee lopen?" In 'Tracing Martin Heidegger's hut and Paul Celan's clouds' verbeeldt Semah de ontmoeting in ruim honderd tekeningen, vijftig schilderijen en verschillende installaties, vol verwijzingen naar biografische gegevens en het gedachtegoed van beide heren. **AVL**